

UNIDADE DIDÁCTICA

a partir de **O arcón de Noa**, un espectáculo de danza para público infantil de 3 a 6 anos

INTRODUCCIÓN

O xogo dramático na educación infantil é unha excelente ferramenta para o desenvolvemento integral das capacidades (cognitivas, motoras, afectivas e sociais). "O arcón de Noa" é un espectáculo de danza para público escolar en segundo ciclo de educación infantil e primeiro de primaria.

O espectáculo busca fomentar a creatividade, a expresividade e a intelixencia emocional. A metodoloxía empregada está baseada no xogo, na improvisación e no "fai o que sintas", explorando e descubrindo o corpo e todas as súas posibilidades de movemento.

Na etapa de educación infantil é moi importante a aprendizaxe a partir do xogo. É un momento de grandes cambios, no que nenas e nenos están descubrindo e coñecendo o seu entorno e a si mesmos. A danza como ferramenta de aprendizaxe ten os seguintes beneficios na educación infantil:

- Fomenta o desenvolvemento corporal e motor (coordinación, motricidade).
- Potencia o desenvolvemento sensorial (estimulando os sentidos) e cognitivo.
- Desenvolve a capacidade comunicativa, potenciando o uso da comunicación corporal e xestual para transmitir mensaxes.
- Estimula a intelixencia emocional. As nenas e nenos experimentan e expresan emocións de maneira simbólica e buscan solucións a conflitos emocionais.
- Serve de axente socializador, xa que se establece un punto de encontro entre iguais, de maneira que se practican hábitos de cooperación e relación.
- Promove a imaxinación e a creatividade.

OBXECTIVOS

O obxectivo é que nenas e nenos adquiran conciencia da súa propia identidade. Xogando a interpretar os distintos personaxes da obra irán descubrindo como se comportarían elas mesmas, que emocións sentirían, como se moverían, que pensarían e como solucionarían unha determinada situación.

O xogo dramático baséase na improvisación. Aínda que partimos dos elementos dados pola obra (tema, personaxes, situación), o seu comportamento e o seu discurso son creación súa, coa que manifestan a súa propia expresividade. Podemos facer grupos de nenas e nenos segundo o personaxe que elixan para interpretar. Comparando as diferentes interpretacións do mesmo personaxe, conseguiremos:

- Observación atenta das diferentes versións de cada personaxe.
- A cada nova actuación, as nenas e nenos intentarán introducir modificacións con respecto á interpretación anterior do mesmo personaxe.
- Empezarán a darse conta de que existen diferentes maneiras de entender unha mesma realidade e a respectar outras opcións e opinións.

En todas estas actividades, aínda que pretendemos que toda a clase participe, debemos evitar a excesiva repetición para evitar o cansazo ou aburrimiento. Se chega o caso, cambiamos de improvisación. Unha vez rematada a actividade, faremos unha posta en común mediante asemblea. Será o momento de reflexionar, expresarse, sacar conclusións, compartir a experiencia, escoitar as diferentes opinións, comunicar e tomar conciencia do vivido no teatro. É igual de importante a participación na actividade como a observación activa das compañeiras e compañeiros. Hai que ter en conta que a estas idades lles custa moito escoitar ao resto. Polo tanto, a observación da participación dos demais no xogo dramático fomenta a súa capacidade de escoita activa.

ACTIVIDADES

FASE PREVIA: Contextualización

Nesta fase explícase na aula en que consistirá a actividade, cos seguintes temas a tratar:

- O teatro e as diferentes partes dun teatro (escenario, telón, bambalinas, patio de butacas, palcos) mostrando fotos do teatro onde está prevista a función.
- A danza e as diferentes disciplinas de artes escénicas (teatro, danza, circo).
- O mundo da fantasía e a diferenza entre a realidade e a ficción.
- O vocabulario na danza:
 - COREOGRAFÍA: conxunto de movementos que, estruturados e ordenados, forman unha composición de danza.
 - INTÉRPRETE: persoa que interpreta os movementos cos cales dá forma ás súas emocións.
 - ENERXÍA: inicio/arranxo e modificación do movemento.
 - EXPRESIÓN: maneira de transmitir ou contar algo. Como a música, o audiovisual, o teatro...
 - FRASE: conxunto de movementos ordenados. Varias frases forman unha coreografía.
 - TEMPO: velocidade, acentos, silencios... permiten os cambios nas coreografías.

FASE PRINCIPAL: Asistencia á función de "O arcón de Noa"

Programación da saída para ver a peza de danza.

O arcón de Noa é un espectáculo de danza contemporánea guiado por unha narración clásica de conto de maxia e fantasía, estimulando a imaxinación das nenas e nenos grazas a unha posta en escena alegre e luminosa. O espectáculo mostra múltiples situacións e personaxes guiados por unha historia de aventuras.

O arcón de Noa trata transversalmente **valores sociais** e temáticas relevantes para o **desenvolvemento emocional** das nenas e nenos: **a empatía, a sustentabilidade, a cooperación, a diversidade, a inclusión e o respecto ao diferente**. Todos estes temas tratados de forma lúdica, facendo uso da linguaxe corporal, a luz, a música e a imaxinación, para contar unha historia de amizade onde haberá emoción, maxia, aventuras, fantasía e comicidade.

Sinopse:

Noa é unha nena que vive coa súa nai nunha casa apartada e non ten con quen xogar. No seu arcón garda os xoguetes que xa non a entreteñen. Todo parece vello e aburrido no seu mundo solitario.

Pero un día, sen darse conta, activa un encantamento e entra no mundo máxico que habita o arcón, onde os xoguetes cobran vida e un ser misterioso goberna sobre eles.

O arcón de Noa é unha historia de fantasía que nos mostra outros mundos posibles e formas de chegar a acordos, compartindo espazos co alleo e diferente a nós, para mostrar a idea dun mundo posible, máis xusto e igualitario.

FASE POSTERIOR: Posta en común das impresións experimentadas

A modo de asemblea, intercambio de pareceres na aula.

- Que sentimos?
- Que é o que máis nos sorprendeu?
- Que é o que máis nos gustou?
- Que cousas aprenderon?
- Como definirías a cada un dos personaxes da obra?
- Con cal deles te sentes máis identificada/o? Por que?

FASE FINAL: Actividades de xogos creativos

Propoñer unha sesión de “xogar a danzar”. Faremos exercicios para traballar co corpo, o movemento, a relaxación e a respiración. Sempre desde unha dinámica de xogo, indicando que todo o que se faga estará ben feito. Para crear un ambiente axeitado na aula, intentaremos cambiar algúns elementos do espazo para crear “un mundo máxico” como en O arcón de Noa. Un mundo de xogo, de seguridade e de confianza. Para isto sería favorable que as nenas e nenos perciban algunha transformación na aula. E que a partir dese momento, dentro dese novo mundo máxico, as regras son outras. As regras do xogo escénico: xogar, explorar, crear, expresar, sentir, descubrir.

Podemos utilizar os seguintes recursos dentro da aula para cambiar a atmosfera:

- **A luz:** buscar unha luz artificial e cálida que potencie a sensación de maxia e o mundo da imaxinación, en contraste coa luz do día, máis terreal e realista.
- **Decoración da aula:** buscaremos facer algún tipo de decoración que nos lembre á escenografía de O arcón de Noa.
- **Construción de obxectos:** con materiais fáciles de atopar, propoñemos a construción de figuras que nos inspire a obra (arcón, cubos, bonecos,...).
- **Xogos de expresividade:** pedirémoslles ás nenas e nenos que traballen coa expresión non verbal, expresando pensamentos, emocións, ideas, vivencias, etc. Pódese traballar a busca individual da propia expresividade ou a comunicación cos demais. Podemos pedirles que “interpreten” á súa maneira algún dos personaxes da obra.

METODOLOXÍA DAS ACTIVIDADES

A premisa básica é o xogo. As nenas e nenos van xogar a bailar. A danza é a ferramenta canalizadora do xogo. E toda a actividade ten que estar proxectada arredor da liberdade e o pracer que caracteriza o xogo e á confianza e a seguridade que achega o feito de que o erro non se penaliza. Trátase dunha metodoloxía activa e participativa, onde as nenas e nenos son protagonistas e artífices da súa propia aprendizaxe. O rol do profesorado é clave no sentido de motivar, guiar e orientar a sesión: ocupándose de observar e prestar o apoio e a axuda que precisen, seleccionando os recursos materiais, a preparación da aula, a recollida de datos e a posterior avaliación. A base da metodoloxía da proposta está na flexibilidade. As actividades serán lúdicas, activas, participativas, de duración curta e baseadas en realidades recoñecibles.

PROPOSTA DE POSIBLES EJERCICIOS

- **Ejercicio corporal:** poñendo o foco na conciencia do propio corpo e as posibilidades de movemento. Faremos notar que o corpo é un todo formado por varias partes e trataremos de individualizar os distintos segmentos corporais. Sempre tendo en conta que o fundamental é experimentar, sentir e reflexionar. Nos asentos cos ollos pechados, escoitarán as indicacións do docente que irá guiando o exercicio. Irán tocando cada parte do seu corpo e os diferentes segmentos para sentir como son. Nomeando cada parte (brazo, perna, cabeza, man, pé...) irán tocando e nomeando as súas características (brando, duro, ancho, fino, quente, frío...) e que tipos de movementos pode facer (pode moverse, pode virar ou non...).
- **Ejercicio de respiración:** trátase de facer conscientes ás nenas e nenos do mecanismo da respiración coma se fose un xogo. Explicación das dúas fases da respiración: inspiración e expiración. Faremos a experiencia comparando as súas barrigas con globos e realizaremos varios exercicios coas mans comprobando como o globo se incha e desínchase.
- **Ejercicio de expresividade:** realizando actividades de expresión corporal dirixidas á comunicación co resto. Pediremos que busquen un xesto ou unha postura que represente a algún dos personaxes da obra.
- **Ejercicio de movemento e ritmo:** esta actividade, ademais de traballar o movemento corporal, pode servir para equilibrar a enerxía da aula. Desta maneira, realizaremos exercicios de activación corporal se o ton está baixo; ou exercicios de relaxación se notamos axitación no ambiente. Poñemos unha canción, bailaremos libre e individualmente primeiro, despois por parellas e, por último, nun gran círculo coas mans collidas sen soltarse.
- **Asemblea:** posta en común do experimentado en cada actividade.